

**ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАНЬ
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОГО МУЛЬТИМЕДІА
ПРИ РІШЕННІ ПРОБЛЕМ ЕРГОДИЗАЙНУ**

Асонов В.І., Степаненко О.Г.

Науковий керівник – к.т.н., доц. Колендовська М.М.
Харківський національний університет радіоелектроніки
61166, Харків, пр. Науки 14, кафедра МІРЕС, т. 70-21-587
email: d_res@nure.ua

With the development of technical capabilities of materials processing appeared a considerable number of household items, the form of which was created taking into account anthropometric and anatomical data of a person and meeting the requirements of convenience and psychological comfort.

З розвитком технічних можливостей обробки матеріалів з'являлася значна кількість предметів побутового користування, форма яких створювалася з урахуванням антропометричних та анатомічних даних людини та відповідавала вимогам зручності та психологічного комфорту.

У цьому контексті можна пригадати працю ремісників з релігійної общини шейкерів, які в США на початку ХІХ століття цілком самостійно виробляли предмети побуту, меблі, знаряддя виробництва, одяг, забезпечуючи при цьому максимальну зручність користування речами.

Через пару десятиліть, опанувавши технологію гнуття металевої штаби, англійський майстер Роберт Вінфільд спроектував дуже зручне та елегантне крісло-качалку (рис. 1). За своїми стилістичними та ергономічними властивостями цей витвір середини ХІХ століття відповідає кращим сучасним зразкам дизайну.

Не менш досконалого сполучення криволінійних поверхонь стільців і крісел із конфігурацією тіла людини досяг відомий майстер меблів Міхаель Тонет. Отримавши у 1841 році патент на виробництво гнутих меблів шляхом розм'якшування деревини гарячим паром, він приступив до реалізації власної дизайн-програми, що передбачала створення різноманітної за призначенням серійної продукції (від етажерок і канапе до лиж і тенісних ракеток).

Справжнім шедевром дизайну став, так званий, «віденський стілець». Його вишукана «демократична» форма гарно вписувалася в громадські та домашні інтер'єри, а також відкриті майданчики міських кафе, де стілець можна було легко перенести в інше місце. Завдяки ажурній лінійній конструкції, стілець не загромождував простір, а ергономічно продумана конфігурація дозволяла людині сидіти як традиційним способом, боком, розвернутись на 180°, спираючись на гладку, дугоподібну поверхню спинки. Протягом багатьох століть зручність користування меблями, ручними інструментами та іншими речами забезпечувалася за рахунок напрацьованих прийомів формоутворення, що передавалися із покоління у покоління лінією ремісничих майстерень та мануфактур.

Питанням органічних зв'язків в системі «людина – предмет - середовище» на початку ХХ століття велику увагу приділяли видатні європейські архітектори та теоретики мистецтва: бельгієць Генрі ван де Вельде, німці Герман Мутезіус та Петер Беренс, американець Френк Ллойд Райт. Свої теоретичні висновки вони підтверджували конкретними практичними об'єктами, в яких наочно проступав чинник ретельного ергономічного пророблення форми.

Подальші теоретичні та практичні напрацювання за означеною проблемою продемонстрували інші відомі проектанти. Зразком комплексного підходу до створення зручного та економічного предметного середовища людини стали німецькі розробки, виконані усередині 20-х років минулого століття в рамках державної програми «Житло за прожитковим мінімумом». Особливо успішним видався концептуальний проект «Новий Франкфурт», здійснений групою архітекторів і дизайнерів, якою керував Ернст Май. Проект передбачав зведення доступних для населення типових житлових 3-х поверхових будинків із ізольованими квартирами.

Дизайнерська діяльність передуює діяльності конструкторів, технологів, виробників. Її наслідком є споживча модель об'єкту. Дизайнер на ранніх проектних етапах бере відповідальність за зовнішність, естетичні та споживчі якості продукції.

В контексті існуючої проектності з'явилося поняття «проектна культура». Цей термін ввів професор Брюс Арчер. Відповідно основним завданням дизайну англійські теоретики визначили концептуалізацію та втілення нових предметних форм, а головним інструментарієм дизайнерського процесу – моделювання.

Проектування – універсальний і самостійний в інтелектуальному та соціокультурному відношенні тип діяльності, цілеспрямований на створення реальних об'єктів (та ефектів) із заданими функціональними, техніко-економічними, екологічними і споживчими якостями.

Тісна співпраця дизайнера проявилася на рівні створення трьох науково-проектних напрямів: біодизайну, екодизайну, ергодизайну.

Зручність користування меблями, ручними інструментами та іншими речами забезпечувалася за рахунок напрацьованих прийомів формоутворення, що передавалися лінією ремісничих майстерень та мануфактур. Зміни в організації предметно-просторового середовища пов'язані з Промисловою революцією. Дослідження оцінювання соціально-економічної ефективності втілення ергономічних розробок свідчать про підвищення результативності праці від 2 до 5 %. Саме тому, переважна більшість потужних компаній та промислових підприємств розвинутих країн світу мають у своєму штаті фахівців з ергономіки.